Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

7. juuli 2016*

Eelotsusetaotlus — Ühine põllumajanduspoliitika — Määrus (EÜ) nr 1698/2005 — Määrus (EÜ) nr 65/2011 — EAFRD kaudu rahastamine — Maaelu arengu toetused — Tegevuste ja kulutuste abikõlblikkuse eeskirjad — Ajaline tingimus — Tervikuna väljaarvamine — Toetuse vähendamine

Kohtuasjas C-111/15,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Upravno sodišče (halduskohus, Sloveenia) 10. veebruari 2015. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 4. märtsil 2015, menetluses

Občina Gorje

versus

Republika Slovenija,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president J. L. da Cruz Vilaça, kohtunikud F. Biltgen, A. Borg Barthet, E. Levits (ettekandja) ja M. Berger,

kohtujurist: H. Saugmandsgaard Øe,

kohtusekretär: ametnik M. Aleksejev,

arvestades kirjalikus menetluses ja 28. jaanuari 2016. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Občina Gorje, esindaja: *odvetnik* A. Mužina,

— Sloveenia valitsus, esindaja: V. Klemenc, keda abistas õigusnõunik B. Jovin Hrastnik,

— Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,

— Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: S. Simmons, keda abistas G. Facenna, *QC*,

— Euroopa Komisjon, esindajad: J. Aquilina ja B. Rous Demiri,

olles 20. aprilli 2016. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: sloveeni.

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb nõukogu 20. septembri 2005. aasta määruse (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT 2005, L 277, lk 1) artikli 71 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud Občina Gorje (Gorje omavalitsusüksus, Sloveenia) ja Republika Slovenija (Sloveenia Vabariik) vahelises vaidluses seoses keeldumisega maksta nimetatud omavalitsusüksusele Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi (EAFRD) kaudu kaasrahastatava maaelu arengukava toetust.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Määruse nr 1698/2005 põhjendus 61 oli sõnastatud järgmiselt:

„Vastavalt subsidiaarsuse põhimõttele ja eranditele tuleks kehtestada kulutuste abikõlblikkuse siseriiklikud eeskirjad.“

4 Määruse artikkel 71 sätestas:

„1. Ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 1290/2005 artikli 39 lõike 1 kohaldamist, on kulutused EAFRDst toetuse saamiseks abikõlblikud, kui makseagentuur maksab tegelikult asjaomase toetuse välja ajavahemikus 1. jaanuarist 2007 kuni 31. detsembrini 2015. Kaasfinantseeritavaid tegevusi ei tohiks lõpetada enne abikõlblikkuse alguskuupäeva.

Artiklis 19 nimetatud programmi kohandamise hetkel lisatavad uued kulutused on abikõlblikud alates komisjoni poolt programmi kohandamise taotluse vastuvõtmise kuupäevast.

2. Kulutused on abikõlblikud saama EAFRD toetust ainult siis, kui nad on tehtud kõnealuse programmi korraldusasutuse poolt või tema vastutusel otsustatud tegevuste jaoks vastavalt pädeva organi poolt kindlaksmääratud valikukriteeriumidele.

3. Kulutuste abikõlblikkuse eeskirjad sätestatakse riiklikul tasandil vastavalt käesoleva määrusega teatavate maaelu arengu meetmete jaoks sätestatud eritingimustele.

[…]“

5 Määruse artikli 74 lõige 1 nägi ette:

„Liikmesriigid võtavad […] vastu kõik õigus- ja haldusnormid, et tagada [liidu] finantshuvide tõhus kaitse.“

6 Järjestikku on vastu on võetud kaks määruse nr 1698/2005 rakendusmäärust. Komisjoni 7. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1975/2006 (ELT 2006, L 368, lk 74), seejärel komisjoni 27. jaanuari 2011. aasta määrus (EL) nr°65/2011 (ELT 2011, L 25, lk 8), millega tunnistati eelmine rakendusmäärus kehtetuks.

7 Määruse nr 65/2011 artikkel 30 näeb ette:

„1. Väljamaksed arvutatakse halduskontrollide käigus kindlakstehtud abikõlblikkuse alusel.

Liikmesriik vaatab läbi toetusesaaja esitatud maksenõude ja kehtestab abikõlblikud summad. Liikmesriik kehtestab:

a) üksnes maksenõude alusel toetusesaajale makstava summa;

b) pärast maksenõude abikõlblikkuse kontrolli toetusesaajale makstava summa.

Kui vastavalt punktile a kehtestatud summa ületab vastavalt punktile b kehtestatud summat rohkem kui 3%, kohaldatakse vastavalt lõigule b kehtestatud summa suhtes vähendamist. Vähendamise summa on kahe kõnealuse summa vahe.

Vähendamist ei kohaldata, kui toetusesaaja suudab tõestada, et abikõlbmatute summade kaasamine ei ole tema süü.

2. Kui leitakse, et toetusesaaja on tahtlikult esitanud valeandmeid, arvatakse kõnealune tegevus EAFRD toetuse alt välja ning kõik selle tegevuse eest juba makstud summad nõutakse tagasi. Lisaks arvatakse toetusesaaja välja sama meetme alusel toetuse saamisest sel aastal, mil rikkumine avastati, ning sellele järgneval kalendriaastal.

[…]“

8 Määruse artikkel 34 sätestab:

„1. Määrus (EÜ) nr 1975/2006 tunnistatakse alates 1. jaanuarist 2011 kehtetuks.

Seda kohaldatakse siiski jätkuvalt enne 1. jaanuari 2011 esitatud maksenõuete suhtes.

[…]“

Sloveenia õigus

9 Zakon o kmetijstvu (põllumajandusseadus, *Uradni list RS, št.* 45/2008, 57/2012, 90/2012; edaspidi „ZKme-1“) sätestab maaelu arengukava üldnormid.

10 ZKme-1 artikkel 10 näeb ette:

„Valitsus võtab kava dokumentide kohaselt vastu põllumajanduspoliitika rakendamise sätted.“

11 Seaduse artikkel 12 täpsustab:

„Valitsus määrab maaelu arengu meetmete rakendamiseks kindlaks:

— iga maaelu arengu meetme rakendamise meetmete liigi, tingimused, toetusesaajad ning vastuvõtmise ja rakendamise kriteeriumid ja korra;

— iga maaelu arengu meetme rahastamise allika.“

12 Mis puutub abikõlblikkuse otsusesse, siis sätestab ZKme-1 artikli 53 lõige 1:

„Pädev ametiasutus teeb otsuse sellise isiku kulutuste abikõlblikkuse kohta, kelle taotlus vastab õigusnormides ja hanketeates esitatud tingimustele, ning selleks eraldatakse vastavad vahendid.“

13 Mis puutub maksenõudesse, siis sätestab ZKme-1 artikli 56 lõige 4:

„Ametiasutus teeb otsuse lükata maksenõue tagasi, kui see ei vasta õigusnormides, hanketeates või abikõlblikkuse kohta tehtud otsuses esitatud nõuetele.“

14 ZKme-1 alusel võttis Sloveenia valitsus vastu Uredba o ukrepih 1., 3. in 4. osi Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007-2013 v letih 2010-2013 (dekreet 2007–2013. aasta maaelu arengukava 1., 3. ja 4. telje meetmete rakendamise kohta aastatel 2010–2013 (*Uradni list RS, št.* 40/2010, 85/2010) edaspidi „MAK-dekreet“).

15 MAK-dekreedi artikli 79 lõige 4 sätestab:

„Abikõlblikud on üksnes need investeeringukulud, mis on tekkinud abikõlblikkuse kohta tehtud otsuse kuupäeva ja investeeringuprojekti lõppkuupäeva vahelisel ajal või hiljemalt 30. juunil 2015. Kulutuste tegemisega alustamiseks loetakse seda, kui toetuse saaja võtab eraldatava toetusega seotud kohustuse (lepingu sõlmimine, materjali, seadmete, teenuste või tööde tellimine).“

16 Sloveenia Vabariigi põllumajandus-, metsandus- ja toiduminister algatas MAK-dekreedi alusel meetme 322 „külade uuendamine ja arendamine“ kohase hanke (edaspidi „hange“).

17 Hanketeate IV/1 peatüki „Abikõlblikkuse tingimused, mis peavad olema täidetud hanketeates nimetatud taotluse esitamise ajal“ jaotise „Investeeringud“ punkt 1 näeb ette:

„Investeeringu tegemisega ei tohi alustada enne, kui on tehtud otsus abikõlblikkuse kohta.“

18 Hanketeade näeb IV peatüki punktis 3 ette:

„Vastavalt MAK-dekreedi artiklile 79 on abikõlblikud üksnes need investeeringukulud, mis on tekkinud abikõlblikkuse otsuse vastuvõtmise kuupäeva ja investeeringuprojekti lõppkuupäeva vahelisel ajal või hiljemalt 30. juunil 2015.“

19 Hanketeate VI peatüki punktis 4 ja 5 näevad ette:

„(4) Samuti on abikõlblikud 1. jaanuari 2007 ja viimase maksenõude esitamise vahelisel ajal tekkinud võimalikud üldkulud, mis on seotud taotluse koostamisega, ehitamisega seotud dokumentide hankimise ja maksenõude koostamisega. Taotleja ei või enne kulude abikõlblikuks tunnistamise kuupäeva töödega alustada ega võtta ühtegi eraldatava toetusega seotud kohustust.

(5) MAK-dekreedi artikli 79 tähenduses loetakse kulutuste tegemisega alustamiseks mis tahes kohustuse võtmist, mis on eraldatava toetusega seotud (lepingu sõlmimine, materjali, seadmete, teenuste või tööde tellimine). Taotleja võib siiski algatada riigihangete seaduse normide kohaselt hankemenetluse, kuid ei või sõlmida eduka pakkujaga lepingut enne, kui on tehtud otsus abikõlblikkuse kohta.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

20 Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (Sloveenia Vabariigi põllumajandusturu ja maaelu arengu amet, edaspidi „amet“) avaldas hanketeate seoses rahalise toetuse eraldamisega külade uuendamise ja arendamise meetmete rakendamiseks Sloveenia Vabariigi 2007.–2013. aasta maaelu arengukava raames.

21 Gorje omavalitsusüksus esitas 19. augustil 2010 selle hankega seoses toetusetaotluse, et saada EAFRD kaasrahastuse Gorje omavalitsusüksuse kaasomandisse kuuluva hoone renoveerimise projektile.

22 Enne toetustaotluse esitamist viis ta läbi hankemenetluse, mille lõpus selgitati välja tööde teostaja. Gorje omavalitsusüksus allkirjastas 12. juulil 2010 selle teenuse osutajaga kaks lepingut edasilükkava tingimusega, mille kohaselt hakkavad lepingud kehtima üksnes juhul, kui Gorje omavalitsusüksus saab maaelu arengukava toetust.

23 Amet tunnistas 19. oktoobri 2010. aasta otsusega Gorje omavalitsusüksuse projekti heaks ja määras selle kava raames projekti kaasrahastamiseks ette 128 200,52 euro suuruse summa.

24 Pärast seda, kui Gorje omavalitsusüksus oli 1. juunil 2011 esitanud nõude talle määratud summa väljamaksmiseks, viis amet läbi renoveeritava hoone kohapealse kontrolli. Amet tuvastas ehituspäeviku põhjal, et katuse lammutustööd olid alanud 16. augustil 2010.

25 Nii ZKme-1 kui hanketeade nägid aga ette, et EAFRD kaasrahastab üksnes neid kulusid, mis on tehtud pärast abikõlblikkuse otsuse tegemist.

26 Seetõttu keeldus amet 3. novembri 2011. aasta otsusega kogu põhikohtuasjas käsitletava renoveerimistegevuse läbiviimiseks ette nähtud toetuse maksmisest.

27 Gorje omavalitsusüksus esitas eelotsusetaotluse esitanud kohtule esimese kaebuse, milles nõudis 3. novembri 2011. aasta otsuse tühistamist. Upravno sodišče (halduskohus) rahuldas omavalitsusüksuse kaebuse ning saatis asja ametile uueks läbivaatamiseks tagasi.

28 Amet keeldus 25. aprilli 2013. aasta otsusega teist korda 19. oktoobri 2010. aasta otsusega määratud toetuse maksmisest. Gorje omavalitsusüksus vaidlustas maksmisest keeldumise taas kord eelotsusetaotluse esitanud kohtus.

29 Sisuliselt väidab Gorje omavalitsusüksus esiteks, et ameti kohaldatavad abikõlblikkuse tingimused on rangemad kui määruses nr 1698/2005 ette nähtud tingimused. Teiseks algasid enne toetustaotluse esitamist üksnes need tööd, mis viidi läbi renoveeritava hoone kaasomaniku initsiatiivil, sest Gorje omavalitsusüksus võttis kohustusi üksnes tingimusel, et asjaomast toetust eraldatakse.

30 Seetõttu soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitust, kas siseriiklikud õigusnormid on liidu õigusega kooskõlas, kuna need näevad ette rangemad abikõlblikkuse ajalised tingimused, kui on sätestatud määruses nr 1698/2005. Peale selle soovib ta selgitust, kas nimetatud õigusnorm lubab siseriiklikel ametiasutustel teatavate kulude abikõlbmatuse korral lükata kogu kaasrahastamise taotlus tagasi või on selline sanktsioon liiga range.

31 Neil asjaoludel otsustas Upravno sodišče (halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas määrust nr 1698/2005 ja eelkõige selle artikli 71 lõiget 3, mille kohaselt sätestatakse kulutuste abikõlblikkuse eeskirjad riiklikul tasandil vastavalt nimetatud määrusega teatavate maaelu arengu meetmete jaoks sätestatud eritingimustele, tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklik õigusnorm, mis on ette nähtud [MAK-dekreedi] artikli 79 lõikes 4 ja [hanketeate] VI peatüki punktis 3 ning mille kohaselt on abikõlblikud üksnes need investeeringukulud, mis on tekkinud pärast kulutuste abikõlblikkuse kohta otsuse tegemist (kuni investeeringu lõppkuupäevani või hiljemalt 30. juunini 2015)?

2. Juhul kui vastus esimesele küsimusele on eitav, kas siis tuleb määrust nr 1698/2005 ja eelkõige selle artikli 71 lõiget 3 tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklik õigusnorm, mis on ette nähtud [ZKme-1] artikli 56 lõikes 4 ja mille kohaselt lükatakse täies ulatuses tagasi taotlus, mis ei vasta MAK-dekreedi artikli 79 lõikes 4 sätestatud nõudele, mille kohaselt peavad investeeringukulud olema tekkinud pärast otsuse tegemist, selleks et need oleksid abikõlblikud?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

32 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitust, kas määruse nr 1698/2005 artiklit 71 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklik õigusnorm nagu see, mida käsitletakse põhikohtuasjas ja mille kohaselt on EAFRD kaudu kaasfinantseeritav üksnes maaelu arengu tegevus, mis on välja valitud asjaomase maaelu arengu programmi korraldusasutuse poolt või tema vastutusel, millega seonduvad kulutused on tekkinud pärast abikõlblikkuse otsuse vastuvõtmist.

33 Nimetatud kohus leiab eelkõige, et talle lahendamiseks esitatud kohtuasjas käsitletav siseriiklik õigusnorm kehtestab maaelu arengu meetmete kaasrahastamisele märkimisväärselt rangemad tingimused kui määrus nr 1698/2005 ning seetõttu võib see õigusnorm rikkuda nimetatud määruse sätteid.

34 Sellega seoses tuleb meenutada, et kuigi määruste nii olemusest kui ka ülesandest liidu õigusallikate süsteemis tuleneb, et nende õigusaktide sätetel on üldjuhul siseriiklikes õiguskordades vahetu mõju, ilma et siseriiklikud ametiasutused peaksid võtma selleks vastu rakendusmeetmeid, võib teatavate sätete rakendamiseks siiski olla vaja, et liikmesriigid võtavad rakendusmeetmed (kohtuotsus, 25.10.2012, Ketelä, C-592/11, EU:C:2012:673, punkt 35; kohtumäärus, 16.1.2014, Dél-Zempléni Nektár Leader Nonprofit, C-24/13, EU:C:2014:40, punkt 14, ja kohtuotsus, 15.5.2014, Szatmári Malom, C-135/13, EU:C:2014:327, punkt 54).

35 Samuti on selge, et see, et liikmesriigid võivad võtta määruse rakendusmeetmed tingimusel, et need ei takista määruse vahetut kohaldatavust, ei varja asjaolu, et tegemist on liidu õigusnormiga, ning täpsustavad liikmesriigile määrusega antud hindamisruumi kasutamise tingimused, jäädes samas kõnealuste sätetega kehtestatud piiridesse (kohtuotsused, 25.10.2012, Ketelä, C-592/11, EU:C:2012:673, punkt 36, ja 15.5.2014, Szatmári Malom, C-135/13, EU:C:2014:327, punkt 55).

36 Kõnealuse määruse asjakohaste säte põhjal – tõlgendades neid määruse eesmärke arvestades – tuleb kontrollida, kas need sätted keelavad, kohustavad või lubavad liikmesriikidel teatavaid rakendusmeetmeid võtta ning viimati nimetatud juhul kontrollida, kas asjaomane meede jääb igale liikmesriigile antud kaalutlusruumi raamesse (kohtuotsus, 25.10.2012, Ketelä, C-592/11, EU:C:2012:673, punkt 37).

37 Esiteks tuleb käesoleval juhul asjakohaste õigusnormide osas ühelt poolt meelde tuletada, et määruse artikli 71 lõike 3 kohaselt sätestatakse kulutuste abikõlblikkuse eeskirjad riiklikul tasandil vastavalt kõnealuse määrusega teatavate maaelu arengu meetmete jaoks sätestatud eritingimustele (vt eelkõige kohtuotsus, 15.5.2014, Szatmári Malom, C-135/13, EU:C:2014:327, punkt 27).

38 Teiselt poolt näevad määruse nr 1698/2005 artikli 71 lõiked 1 ja 2 ette, et „[k]aasfinantseeritavaid tegevusi ei tohiks lõpetada enne abikõlblikkuse alguskuupäeva“, nimelt enne 1. jaanuari 2007, samuti ka, et kulutused on abikõlblikud ainult siis, kui need on tehtud kõnealuse maaelu arengu programmi korraldusasutuse poolt või tema vastutusel väljavalitud tegevuste jaoks.

39 Eeltoodust tuleneb, et kuna sama artikli lõige 3 annab põhimõtteliselt liikmesriikidele õiguse näha ette kulutuste abikõlblikkuse eeskirjad, tuleb nentida, et nimetatud liikmesriikidel on õigus näha ette kulutuste abikõlblikkuse tingimus, mis on muu hulgas seotud asjaoluga, et kulutused on tehtud pärast toetustaotluse heakskiitmist.

40 Seda tõlgendust toetab asjaolu, et nimetatud tingimus aitab kaasa konkreetse tegevuse kulude katteks vahendite määramise põhimõttele, nagu see on ette nähtud määruse nr 1698/2005 artikli 71 lõikes 2.

41 Teiseks, mis puutub määruse nr 1698/2005 eesmärki, siis tuleb märkida, et põhjenduse 5 kohaselt on selleks maaelu arengu soodustamine. Seetõttu on tingimus, mis piirab kaasfinantseeritava tegevusega seotud kulutuste abikõlblikkust üksnes nendele kulutustele, mis on tekkinud pärast abikõlblikkuse otsuse tegemist, selle eesmärgiga kooskõlas, kuna nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 50 nentis, tagab see tingimus EAFRD vahendite tõhusama jaotamise. Nimelt võimaldab ühelt poolt selline tingimus vahendeid paremini suunata, vähendades riske, mis on seotud asjaolude muutumisega, mis võivad leida aset kulude tekkimise aja ja kulutuste abikõlblikkuse otsuse tegemise vahelisel ajal. Teiselt poolt võimaldab kõnealune tingimus vähendada riski, et vahendid eraldatakse investeeringutele, mille tegemiseks ei ole avalikke toetusi vaja, kuna neid investeeringuid enne toetuse eraldamist juba tehakse või need on tehtud.

42 Peale selle tuleb märkida, et vastavalt määruse nr 1698/2005 artikli 74 lõikele 1 võtavad liikmesriigid vastu kõik õigus- ja haldusnormid, et tagada liidu finantshuvide tõhus kaitse. Kui aga EAFRD toetus makstakse kulutuste eest, mis on tekkinud isegi enne abikõlblikkuse otsuse tegemist, võib selliste kulutuste sobivuse kontroll olla muudetud keeruliseks, mistõttu sellise kaitse tõhusust võib olla vähendatud.

43 Kolmandaks ei nähtu eelotsusetaotlusest, et põhikohtuasjas käsitletav siseriiklik õigusnorm takistab määruse nr 1698/2005 vahetut kohaldamist või varjavad asjaolu, et tegemist on liidu õiguse normiga. Vastupidi, ZKme-1 artikkel 12 näeb ette, et valitsus määrab iga maaelu arengu meetme rakendamise meetmete liigi, tingimused, toetusesaajad ning vastuvõtmise ja rakendamise kriteeriumid ja korra kindlaks maaelu arengu meetmete rakendamiseks. Igal juhul tuleb vastavaid asjaolusid kontrollida eelotsusetaotluse esitanud kohtul.

44 Arvestades eelnimetatud kaalutlusi, tuleb nentida, et kui Sloveenia Vabariik on näinud ette, et kaasrahastamiseks on abikõlblikud üksnes need kulutused, mis on tehtud EAFRD kaasfinantseerimiseks välja valitud tegevuse jaoks pärast kulutuste abikõlblikkuse otsuse vastuvõtmist – mida vastavad kontrollid peavad kinnitama –, ei ole see liikmesriik ületanud talle määrusega nr 1698/2005 antud kaalutlusruumi piire.

45 Seega tuleb määruse nr 1698/2005 artiklit 71 tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus siseriiklik õigusnorm nagu see, mida käsitletakse põhikohtuasjas ja mille kohaselt on EAFRD kaudu kaasfinantseeritav üksnes maaelu arengu tegevus, mis on välja valitud asjaomase maaelu arengu programmi korraldusasutuse poolt või tema vastutusel, millega seonduvad kulutused on tekkinud pärast abikõlblikkuse otsuse vastuvõtmist.

Teine küsimus

46 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust, kas määruse nr 1698/2005 artikli 7 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklik õigusnorm nagu see, mida käsitletakse põhikohtuasjas ja mis näeb ette, et tervikuna tuleb lükata tagasi selline maksenõue, mis puudutab EAFRD kaudu kaasfinantseerimiseks heakskiidetud tegevust, kui teatavad selle tegevusega kaasnenud kulutused on tehtud enne kulutuste abikõlblikkuse otsuse vastuvõtmist.

47 Sellega seoses tuleb märkida, et nagu käesoleva kohtuasja punktidest 38 ja 39 nähtub, jätavad määruse nr 1698/2005 artikli 71 lõiked 2 ja 3 – nähes ette, et EARDF kaasrahastamise abikõlblikud on üksnes need kulutused, mis on tehtud maaelu arengu programmi korraldusasutuse poolt või tema vastutusel välja valitud tegevuste jaoks – abikõlblikkuse eeskirjade kindlaksmääramise põhimõtteliselt liikmesriikide hooleks.

48 Kuigi need sätted määravad kindlaks selliste kulutuste EARDF kaasrahastamise abikõlblikkuse tingimuste raamistiku, mille kohta saab esitada toetustaotluse, ei täpsusta need teatava asjaomase tingimuse täitmata jätmise tagajärgi makse ulatuse osas.

49 Neil kaalutlustel tuleb rõhutada, et määruse nr 65/2011 artikkel 30, mis vastavalt sama määruse artikli 34 lõikele 1 on kohaldatav alates 1. jaanuarist 2011 esitatud maksenõuete suhtes, puudutab konkreetselt kulutuste EAFRD kaasrahastatavate tegevuste kulutuste vähendamist ja väljaarvamist.

50 Artikkel 30 näeb lõikes 1 sisuliselt ette, et liikmesriigid uurivad maksenõuet, et teha kindlaks abikõlblikud summad. Kui EAFRD kaasrahastamisena üksnes maksenõude alusel makstav summa ületab rohkem kui 3% summat, mis tuleks maksta pärast maksenõude vastuvõetavuse kontrollimist, kohaldatakse viimati nimetatud summa suhtes kahe kõnealuse summa vahe võrra vähendamist.

51 Peale selle on määruse nr 65/2011 artikli 30 lõikes 2 märgitud, et kui toetusesaaja on tahtlikult esitanud valeandmeid, arvatakse toetusesaaja välja sama meetme alusel EAFRD kogu toetuse saamisest ja selle tegevuse eest juba makstud summad nõutakse tagasi.

52 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlusest, et teatavad põhikohtuasjas käsitletud tegevusega kaasnenud kulutused on tehtud pärast kulutuste abikõlblikkuse otsuse tegemist. Peale selle on eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustanud, et kulutuste abikõlblikkuse tingimusi käsitlevate siseriiklike õigusnormide, nimelt ZKme-1 artikli 56 lõike 4 alusel koostoimes MAK-dekreedi artikli 79 lõikega 4 on juhul, kui EAFRD kaasrahastamiseks heaks kiidetud tegevusega seotud kulutus on tehtud enne abikõlblikkuse otsuse vastuvõtmist, lükatakse kogu väljavalitud tegevusega seotud maksenõue pädeva ametiasutuse poolt tagasi.

53 Nagu aga kohtujurist oma ettepaneku punktis 79 rõhutab, ei saa liikmesriigid kohaldada niivõrd radikaalset maksmisest keeldumise meedet muude olukordade suhtes kui see, mis on ette nähtud määruse nr 65/2011 artikli 30 lõikes 2, mis puudutab olukorda, kus toetusesaaja on tahtlikult esitanud valeandmeid. Kõigil muudel juhtudel näeb määruse artikkel 30 ette toetusesumma vähendamise vastavalt selle artikli lõikes 1 kirjeldatud meetodile.

54 Selline meetod, mis seisneb abikõlbmatute kulutuste väljaarvamises, mis põhikohtuasja asjaoludel on need kulutused, mis on tekkinud enne abikõlblikkuse otsuse vastuvõtmist, omab heidutavat mõju, kuna tegelikult makstavat summat vähendatakse märkimisväärselt suurema summa võrra, kui on summa, millele vastab abikõlbmatu kulutus. Neil kaalutlustel hoiab selline meetod ära tühimõju, säilitades oma proportsionaalse laadi, kuna tegelikult abikõlblikud kulutused ei ole toetuse saamisest täielikult välja arvatud.

55 Eelnimetatud kaalutlusi arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et määruse nr 1698/2005 artikli 7 lõiget 3 koostoimes määruse nr 65/2011 artikliga 30 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklik õigusnorm nagu see, mida käsitletakse põhikohtuasjas ja mis näeb ette, et tervikuna tuleb lükata tagasi selline maksenõue, mis puudutab EAFRD kaudu kaasfinantseerimiseks heakskiidetud tegevust, kuna teatavad selle tegevusega kaasnenud kulutused on tehtud enne kulutuste abikõlblikkuse otsuse vastuvõtmist, kui toetusesaaja ei ole maksenõudes valeandmeid tahtlikult esitanud.

Kohtukulud

56 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

1. **Nõukogu 20. septembri 2005. aasta määruse (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta artiklit 71 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus siseriiklik õigusnorm nagu see, mida käsitletakse põhikohtuasjas ja mille kohaselt on Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi kaudu**

kaasfinantseeritav üksnes maaelu arengu tegevus, mis on välja valitud asjaomase maaelu arengu programmi korraldusasutuse poolt või tema vastutusel, millega seonduvad kulutused on tekkinud pärast abikõlblikkuse otsuse tegemist.

2. **Määruse nr 1698/2005 artikli 7 lõiget 3 koostoimes komisjoni 27. jaanuari 2011. aasta määruse (EL) nr 65/2011 artikliga 30 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklik õigusnorm nagu see, mida käsitletakse põhikohtuasjas ja mis näeb ette, et tervikuna tuleb lükata tagasi selline maksenõue, mis puudutab Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi kaudu kaasfinantseerimiseks heakskiidetud tegevust, kuna teatavad selle tegevusega kaasnenud kulutused on tehtud enne kulutuste abikõlblikkuse otsuse vastuvõtmist, kui toetusesaaja ei ole maksenõudes valeandmeid tahtlikult esitanud.**

Allkirjad